

ВСЕСВІТ

к. 6176

1937

1928
5401

ЦЕНТРАЛНА
НАУЧНО-ИЗДАВ.
БИБЛИОТЕКА

№ 6

ЦІНА 15 К.

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ!!!

≡ ВЗАМЕН ≡
МЫЛА И ЩЕЛОКА

СТИРАЛЬНО-МЫЛЬНЫЙ
ПОРОШОК

„УКРАИНКА“

Ф-ки „Трудовой Химик“ Гостреста

„ХАРГОСХИМКОМБИНАТ“

Цена за коробку 400—17 коп.

Содержит мыла 25%, щелока 35%

Вполне заменяет мыло и щелок, не содержит веществ, вредно действующих на кожу. Также незаменим для стирки БЕЛЬЯ и проч. хозяйственных нужд.

Имеется во всех аптеках, магазинах: САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ, Х. Ц. Р. К. и Т. П. О.

Руководствуйтесь способом употребления, указанным на коробке.

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очищенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ИЖЕДНЕВНО СВИЖИЕ
(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия, фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов, худосочия, неврастении, кишечных и др. заболеваний. Признано лучшими профессорами Ленинградск. клиник и больниц

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.

Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатеринославская) № 19. Иногородним высыл. в таблетках не менее 12 трубок при заказе в 2 рубля.

ГОСУДАРСТВ. МУЗЫК. ТРЕСТ

„МУЗПРЕД“

Харьков, отд. пл. Тевелева № 7,
телефон 35-09.

ПОЛУЧЕНЫ ПИАНИНО
КОНЦЕРТНЫЕ

Настройка,
ремонт,
экспертиза,
и перевозка.

МАГАЗИН
ул. 1-го Мая, 11

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР

народных инструментов: гармонии, гитары, домры, балалайки, мандолины, оркестры. Граммофоны, пластинок, иголок. Вся продукция собствен. фабр.

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

Иллюстрированный прейскурант высылается за две 8-коп. марки

ИСКУССТВЕННЫЕ

≡ ПАЛЬМЫ ≡

ОТ 3-х РУБЛЕЙ

ВЫСЛАЮТСЯ НАЛОЖ. ПЛАТ.
Конторская ул. (Краснооктябр.) № 5
Рыбальченко

В МЕСЯЧНЫЙ СРОК

Каждый приезж. подготовится к службе квал. счетн. раб. с практ. прохожд. курса бухг. по собств. мет. и учетн. лестн. отз. (со столом и кварт.) у А. А.

ХМЕЛЬНИЦКОГО

Харьков, Юрьевская ул. д. № 15

МЕЛЬНИЧНЫЕ ПОСТАВА

≡ К ТРАКТОРАМ ≡

Жернова, масса для заливки жерновов, кремь, кварц, наждак и корунд, с гарантией за качество изгот. госзавод, аренд.

МАЙЗЕЛЬ и ШЛАПАКОВ.

Харьков, Ст.-Моск., 42

В С Е М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТИ. ОРГАНИЗАЦ.

Запомните, что самые ЛУШЕЕ и ДЕШЕВ. ЗЕРКАЛА

имеются на вновь
крытой государственной
зеркальной фабрике

„Красные
зеркальщики“

при Харьковском Комборме
Адрес: Дмитриевская 19, тел. 19

Доктор ЛУПОЛОВ
ВОЗВР. ИЗ-ЗАГРАНИЦ
И ВОЗОБН. ПРИЕМ

ТРИППЕР (остр., хрон. осп.)
кожные, сифилис
ПОЛОВОЕ БЕССИЛИЕ
последствия онанизма
Ул. Свердлова, 25 (б. Екатеринославская)
пр. мужч. 8-12 и 4-7,
женщ. 12-1 и 7-8

≡ БУХГАЛТЕР ≡

дв. ит. и амер. изучайт. дома по самоучит. в вопросах и примерах (7 выпусков за 1 рубль 50 коп. наложенным платежом)
А. А. ХМЕЛЬНИЦКОГО
Харьков, Юрьевская, 15.

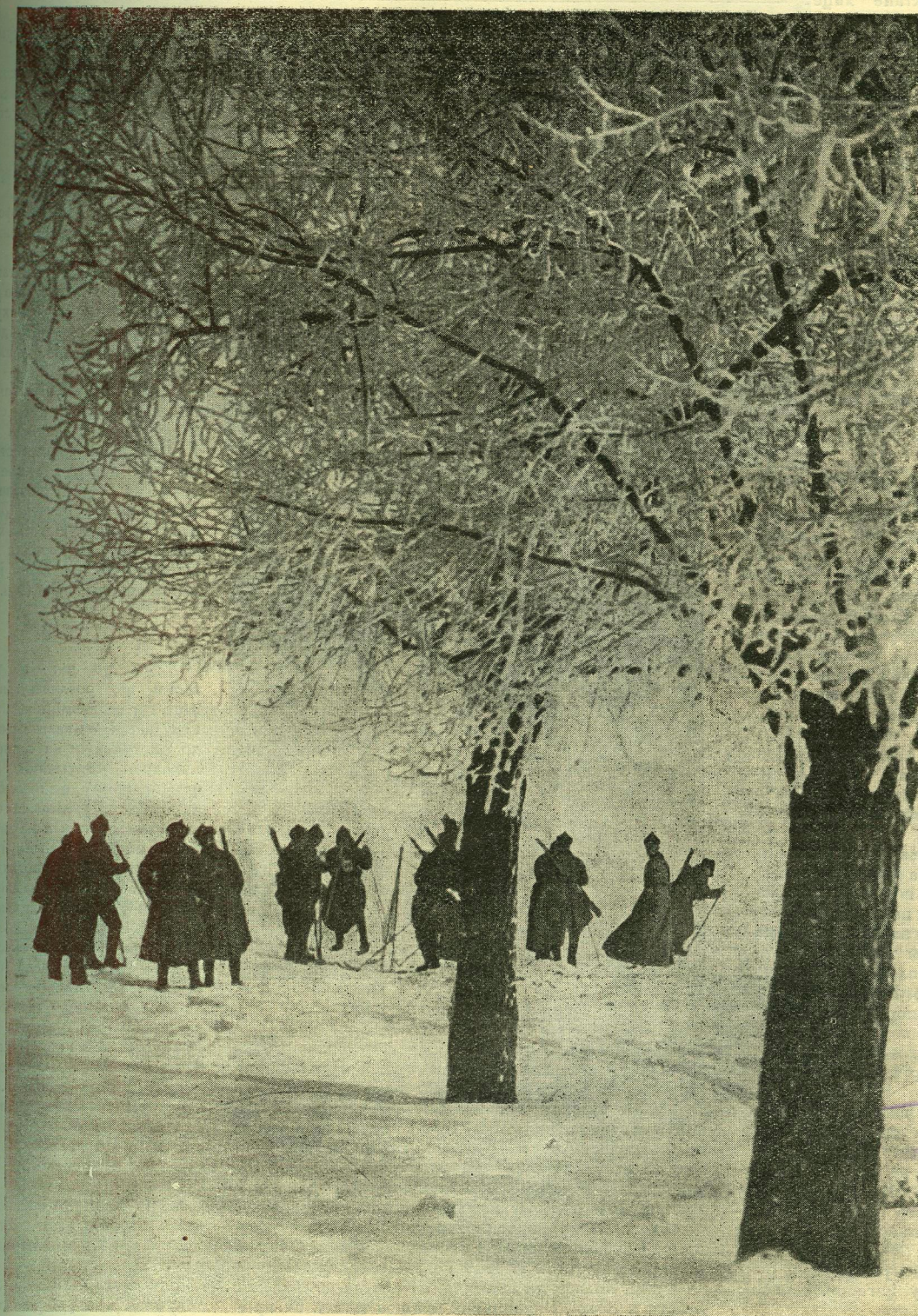
№ 6
10 лютого
1928 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Фотоетюд А. Борисова

Червоноармійці на Всеукраїнській Спартакіаді

ЦЕНТРАЛЬНА
НАУКОВО-УЧБО
БІБЛІОТЕКА

стинула сні й тихо постукала:—У вас нема тієї книжки, де є братерство...?

— На ось—це легша.

Курловіда дівчина років чотирнадцяти соромливо ступила, учитель сидів і пишавсь листом.

Сидяче дівчатко нахилило голову. То напружена і востра її погляд, то по щокам майне дитяче сміхання. Тоді вона відклонила голову, тулуб, до грудей і довго глянула в темне вікно. — А як тут гарно! — вихопилося в неї. І коли на нього глянула, він виліз на козак, він не посарився й

— Оз'явник!... Дача задумалась. — Меласю, ти підеш завтра?

— Ніду. — Треба ще одну назву переписати... не пробалакайся

Смутними заулками рушили до Вівчаря. Вони до облупленої стіни до облупленої халупки. За ними сидів Вівчар, ставив із запалими цигарками й синцями під ним. Він захлинувся у злиднях і віддавав землю багатіям на вулицю, через те й був такий смутний. Перегортав шкаруб- руками рвану одіж. і байдуже, що од манишки поодітали

— А це під-рощенку, по-кій десь повстан-ським зброю, — почав він. — Завтра піду з Ту-горі, проведу вночі повстанці у наступ. У запалих цига-рках він узяв у вчи-папірці й радо торгав їх, наче коштовні само-ти. Сьогодні ж головніше пита-ня—випустити із в'язні в. На цей момент самі двері за-палав собака й не-масто стрибав по

— Хто це—хіба Сотиченко?

Мелася кинула книжечку. Чорні очі вп'ялися в двері. Раптом брязнула, затанцювала клямка і в дверях виріс офіцер у блискучих погонах з карабіном наготові. За ним висунулося це дві голови в англійських кашкетах. Учитель зірвався, громом ударився у двері. За ним погнався постріл, він спіткнувся, впав на східці, в один мент пошма-тував папери. На його навалився офіцер і в притул приставив до потилиці пістоля, увів до хати.

— Стій, братець, живим не уйдеш!... За-раз зробимо трус.

Почали збирати книжки, а під руками вже оберемки, витруше-них у вчителя вдома.

— А ось, ось, пано-ве!—зразу зірвався, за-метався Полетов, розма-хуючи книжкою.—„Аз-бука комунізма"... „Українське національ-не питання"... Зде-сь ско-пище предателів!...

Мелася перелякано тулилась до стіни, рос-пустивши золоте волосся й очима бігаючи по офі-церських карабінах.

— Винниченко! П'ять книг!... Директор, зна-чить, — перегортав Поле-тов сторінки.—„Кузь та Грицун"... „Бля маши-ни"... Фу!—з призир-ством одкинув книжку.

— Хто з вас учи-тель?—запитав Ольгин, продираючи заспані мляві очі.

— Я.

— Хіба вчителі читають це?... Ви Зрадник і ворог... Сідайте!

Тихо. Чути, як негломонно дзвонить, обцілює вікна дощ.

— Ну? Мовчанка. — Сивак? Сивак мовчить, мов скеля.

— Овчар! Вівчар загойдав-ся, шкрябнув паль-цем по столі й затих. — Я вас питаю: де й що ви робили?—лютував Ольгин. — Ми нічого не скажемо.

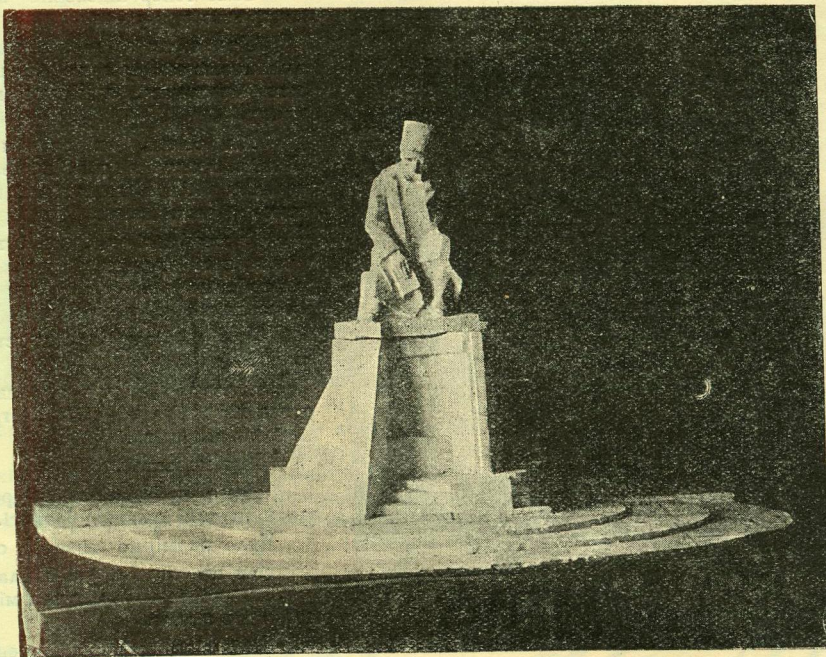
Ольгин зробив ногою „зет“ і махнув арапієм. Рука за-кам'яніла над Вів-чарем. Арапій дріб-но тріпотів над го-ловою і щомиті ладен був упасти на шию. Ольгин випро-стався.

— Заб-б-раті!

Мелася приплю-снула до стіни й ростопіренними паль-цями наосліп тара-банила по шибці. Учителя й Вівчара підштов-ують кара-бінами. Переступили

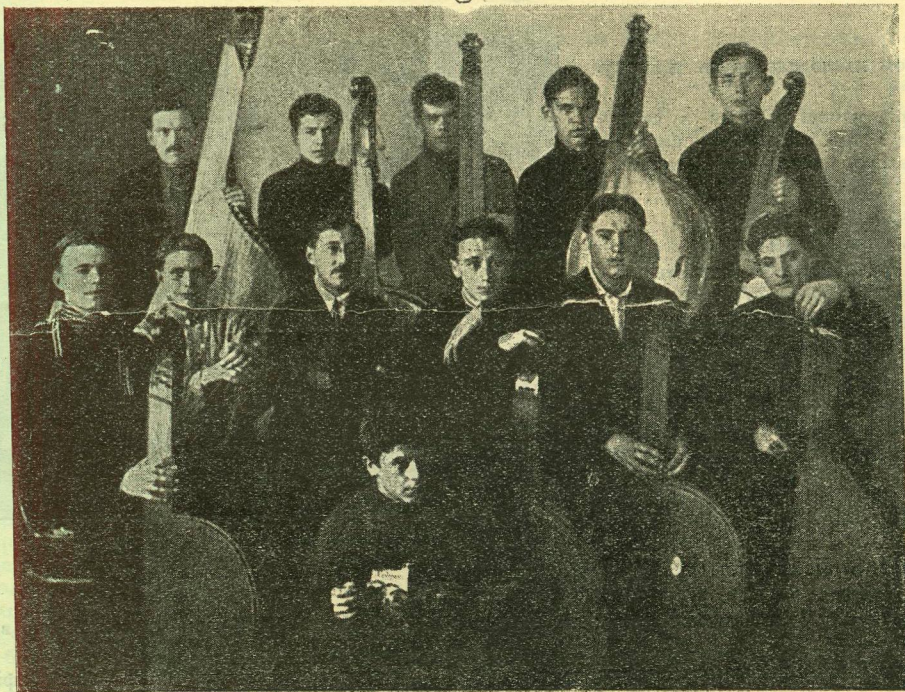
ВИСТАВКА ПРОЄКТІВ ПАМ'ЯТНИКА ШЕРЧЕНКОВІ

Фот. Роботнова

Проект „Могила № 1“

ОРКЕСТР УКР. НАРОДНИХ СТРУМЕНТІВ. КЛУБ „МЕТАЛІСТ“

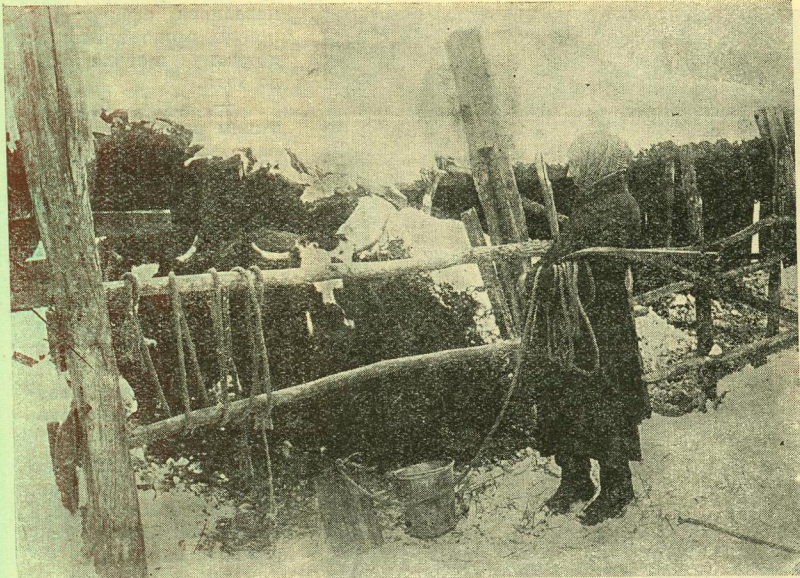
Учасники оркестру робітники-металісти Харківських заводів. Гуртск існує з 1 го травня 1927 року. Керівник оркестру Л. Гайдамака

хвіртку. Вохкою вулицею тихо плаває вітер. Назустріч із темряви виринув сотник у чекміні й „кубанці“ із заарештованим Туром та Сотниченком.

Всіх зігнали до гурту, оточили й стали підводити до рогу вулиці. Коли це Вівчар махнув правицею й сотникова винтовка

СЕЛО ВЗИМКУ

Фото „Робмис“

Мовчазна розмова

враз опинилася в його руках, а сотник поточився набік.

Контр-розвідка заметушилась, загаласала, а Вівчар вистрелив десь проз ухо Полетова й поляпотів чобітьми, за ним гнався, стріляло двоє й кричали „Стій“.

Вівчар на відповідь вистрелив ще раз і перед їхніми очима стрибнув на слизький паркан, почувши як ляснула біля його куля. Вівчар біг пустими садками, а позаду вже все мовчало.

Він прибіг додому, витяг із розбитого глечика нагана, набрав набоїв для рушниці, й обережно вийшов на вулицю.

Нічого не чути.

Поспішив і незабаром наздогнав якусь дівчину. Це була Мелася.

— На нагана і стрілятимеш тоді, як я скажу. Я ж тебе вчив стріляти... Ми підемо за ними, — кивнув Вівчар. Вони далеко позаду йшли й прислухались.

Одноманітно шумить дождова пісня.

Бредуть пішоходами. Непривітно спереду.

Хати викидають на голі акації. Нанизуються на очі покрівлі.

Над головою на ганку висить потойбічний блідий вогник, мабуть пройдисвіти гріються в степу.

Трів'яжно гудуть акації. Темно, непривітно спереду.

Лихтарі косо посміхаються і мокрим липучим сльозом замітають сліди.

III.

Вигін.

Така густа темрява в небі. Де ти, ясна височінь? Де ви, зоряні плеса?...

Заарештовані йдуть. Спереду річка в'юнким хвостом обпливає станицю.

Через неї біжать трамвайні рейки аж до Катеринодару.

Вівчар із малою товаришкою тихо посуває й прислухається.

Глухо. Мовчанка.

Скорботна усмішка зімняла Сивакові губи: шкода життя, — так мало зробив.

Всі якось заворушилися, а він стоючи поруч Турову вався й побіг. За ним летіли кулі, ляскали постріли. Сивак упав у вибої, Полетов підбіг, наставив вера й вистрелив. Інших ловили за комір лоскалі чобітьми та карабінами.

— Стано-о-вісь!

Саме тепер підскочив Вівчар і разом з Туром вистрелив у ворожий гурт.

Одночасно офіцери стрільнули арештованих. Змішалася: офіцери не бачили нікого спереду, ляли навання, а Вівчар присів і пускав кулею.

Він бачив, як раптом повалився під стіну Ольгін, а останні розбіглися. Він побіг на них стріляючи з боків несподівані постріли, одійшов неною рукою назад.

Мелася стріляла, доки вистачило кулі. Очі її тикали десь попереду туди, де всімаються нафарбовані панночки і де капітан Козлов хався до вітру, що мокрими косами бив по вухах.

Стогін розлетівся над степом і глухо розлипух туманах.

Ноги ще кивнули якийсь раз, голови одкинули назад погрожуючи небові стриженими бородами, якими, як щітка.

Дождь перестав.

Чорна небесна завіса розірвалась, перестала з'являти сині клапти блакіті.

Було надмірно тихо й спокійно.

Над станицею із-за кудлатої чорної хмар іржавим колесом викотився місяць і запалив хмару полум'ям землею.

Голі віти далеких дерев, мов криві пальці, мертвяків обняли вогневе бліде колесо. Холодне світло сковзало по мертвих блідих щонавше діло зморшки.

До забитих підійшла дівчина. Чорні кучері плавали.

СЕЛО ВЗИМКУ

Фото

Інформаційний центр

плечах, обличчя в місячному вогні очі з жахом вдивалися вперед.

А зі станиці йдуть якісь п'яні офіцери, розливаючи гонами спів:

Віно, віно, віно, —

Ти для веселля создано...

ДИПЛОМАТИЧНЕ ЖИТТЯ СРСР

стріч польської делегації, що прибула до Москви для обговорення за-
снованої Польщею торговельної угоди. На фото — члени делегації:
Галушко — начальник східного відділу польського міністерства закордонних
справ (ліворуч) та п. Соколовський — начальник департаменту зовнішнього
торгу при міністерстві торгівлі й промисловости —

Призначений за посла СРСР в Італії Д. І. Курсь-
кий від'їхав до Італії. На фото — італійський посол
в СРСР п. Черутті (ліворуч) та тов. Курський
(праворуч з білою текою) на московському вокзалі
перед від'їздом до Італії

Київська "Золота брама"

Стаття Б. Сіма

Київ одно з небагатьох міст на Україні, де до цього
зберіглося багато пам'яток давнини. Одним
з пам'яток є Золота брама. Тут кінчався колись
старий князівський Київ; тут колись проходили, вирушаючи
на поле, князівські дружинники; отут мчали, врываючись
в Київ, лихі татари, тут пройшов з далекого походу, повертаю-
чись переможцем, Богдан Хмельницький.

Звичайно, тієї Золотої брами, що її спорудив року 1037
Ярослав — вже немає. Від неї залишилися лише дві не-
великі стінки на невеликому насипу, що був частиною валів
навколо Києва. Товщина кожної стінки 2 арш. і височина
кожної, мила стінка коротша за праву. Віддалення між обома
стінами 10 1/2 арш. Що до бокових стінок, то їх не зберіга-
ють зовсім.

Київська Золота брама являє собою вхід у фортецю до
Києва. Як відомо раніш навколо міст обводили вали, а в них
будували кілька брам.

Максимович говорить, що Золоту браму Ярослав побу-
вав на зразок Золотої брами в Константинополі, сторудженої
Тодосієм на спомин його перемоги над Максимом. На
Золотій брамі Ярослав поставив церкву. Зберігся народ-
ний переказ, що на церкві була золота баня. В польських хро-
ніках пишуть що Болеслав Хоробрий, урочисто в'їжджаючи до
Києва, ударив по Золотій брамі мечем і він пощербився.
Після цього королі польські йдучи на війну брали цей меч
з собою. Але мабуть це був не Болеслав Хоробрий, бо коли
в'їжджав до Києва — брами ще не було. Очевидно переказ сто-
їть про правнука Болеслава Хороброго.

Залишки Золотої Брами містяться тепер серед сквера на
майдані Золотообрамському між вулицями колишніми В. Воло-
димирською та Театральною, там де вони пересікаються
з Прорізною та В. Підвальною. Ці вулиці проведено після
1832 року підчас загального розпланування території давнього
Києва.

Давним лавно через Золоту Брану йшов головний шлях
до міста, що було оточене високими земляними валами, ровами
та деревляними спорудженнями. Біля Золотої Брами Київ не
мав природної оборони і через це відділя чинилися всі на-
пади на Київ. Отже перед Золотою Брамою поза містом
мешканців не було і до самого 19-сторіччя тут були дикі
пустирі.

Як приєднали Україну до Московської держави, Золоту
брану засипали землею і над нею побудували нову. Року 1832
давні вали було знесено і стару Золоту брану відкопали,
Церкви вже не було, вона зруйнувалася під землею і новою
браною. Кременецький архітектор, інженер Міхович, зміцнив
ці ж залишки брами залізними скрепами і цегляними під-
порами.

Поява Золотої брами в Києві зв'язана з Візантією, що
була головним розсадником тодішньої культури і дивувала
весь світ своїми архітектурними спорудженнями. Загалом Ві-
зантія мала великий вплив на архітектуру в Києві. Українська
Академія Наук вживає всіх заходів, щоб зберегти усі пам'ятки
на Україні і між ними Київську Золоту брану від зруйнування.
Намічено почати роботу над її реставрацією.

На обкладинці ми даємо Золоту брану за старих часів —
малюнок худ. Ю. Михайлова.

ХЛІБ

Нарис

I.

УДОСВІТА, раннім морозним ранком застигло в теплій хаті. Буяє в печі червоне полум'я,—кипить в горщику смачний борщ, щось шкварчить, шипить, тріщить.

Жінка грюкає рогаками, чаплією.

На дворі ще темно. А мороз—відчиниш лєрі, і пара клубом вривається в нагріту хату.

Треба запрягати коней. Подозки саней примерзли до снігу. Треба зрушувати палицею, як підоймою.

Лантухи наготовлені ще з вечора.

— А ну, Семене, піддай!

В торбі—сало, паляниця, капшук з махоркою в кишені. Рукавиці—великі, величезні: тепло, хоч надворі гострий вітер і тріскачий мороз.

Світає.

— Ну, рушай!

Скрипить, кувікає порослям сніг під санками. Рипить, гари́кає, аж кричить.

Навкруги—безмежна, бездорожня снігова пустеля, розіслалась без краю, десь в даліні, куди вже не сягає око, зливається з сірим обрієм.

На перехресті зугинився. Тсс-с.. Ледве чути десь рипіння

Заготовчий пункт „Укрхліба“ в с. Олексіївці, Харківської округи

Стрибає дядько з воза, починає пританцьовувати, а великі, цупкі, важкі чіпляються один за другий, дядько не падає. А велетенські рукавиці так лягають по стегнах боляче вухам.

— Та чи довго вони там важитимуть?

— А ну, швидше, земляче!

— У тебе скільки?

— Та пудів з десять буде. Реа-лі-зація... (йому вимовити це слово. Вимовивши правильно, з полесі і трохи соромливо посміхається).

— Та треба гроші потрібні. Дя-рїй справити... А-а-а! нові чоботи! Знаєте, де тут на-шкіра продається?

Посувається черга.

Старі, важкі риплять, цоканють, готять. На ганочі-люють важкі ланту-ва-ай!

— Ваша черга-а-а!

— Скільки?

— Одинадцять.

— Дванадцять.

Бованців тридцять пійки.

Беруть квитки, жують гроші, рід-далі.

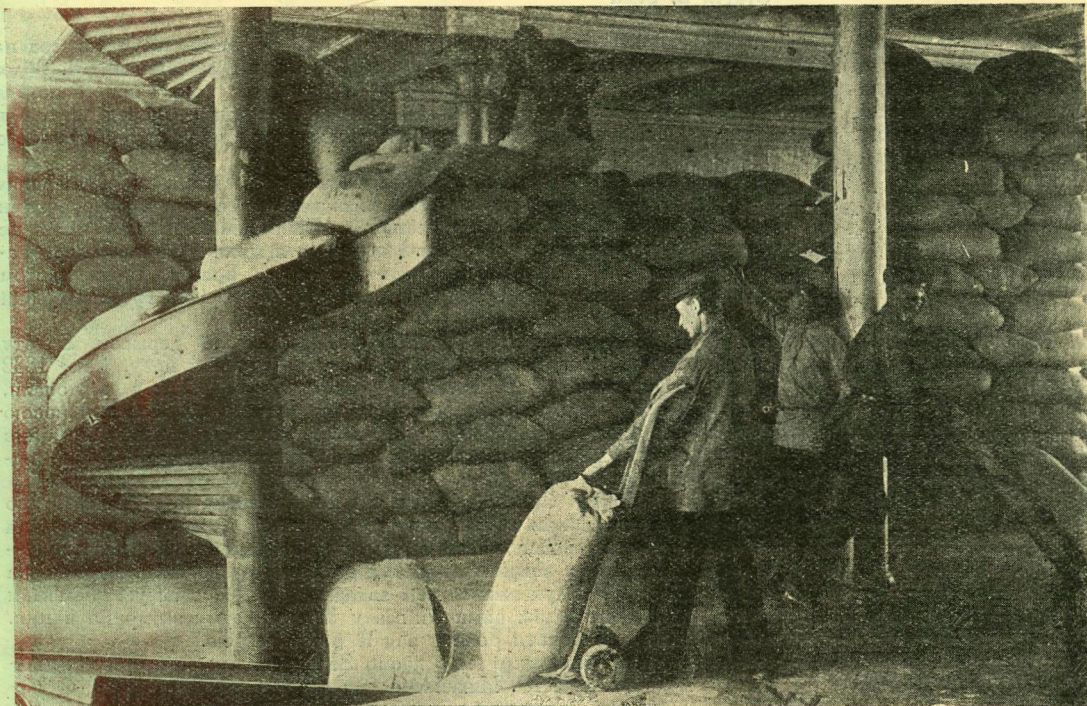
А мороз сел-лютує.

Тут-таки, на-товесті торговки-шаться коло своїх-чезних самоварів.

— Чи не по-чайком?

— А ну-бо, тітко.

Невідомо [зві-рскливий голос:

Харківський насіннєвий елеватор. Перероблює 300.000 пудів зерна на рік

— Піріжки, гарячі піріжки! На-
валались!
— Давай піріжка, малий.
Надуваючи щоки, старанно дмуть
на печорі окуп.
— Хар раш-шо...

III.

Іші—до сельбуду.

З сельбуду—сніданки, Гобіди, но-
ти. Тут можна лишити коней, під-
кормити, напоїти.

А самому—до міста, до магазинів
покупити, не забути б купити все,
що треба. А забути—раз плюнуть, бо
жінка наказала, що не запам'я-
тати.

О, городський ЦРК—це зовсім не
для сільського кооперативу! Тут є до
придінитися, є з чого виби-
рати.

— А це сукно скільки? Шість?
Дешевіше нема? А хустки
скільки?

Хочуть лядко з крамниці до
печорі, придінюється, вибирає. Ску-
пують.

Піти—назад до сельбуду, до кс-
пелативу—та й додому. Бо путь
дальше, а смеркає рано...

IV.

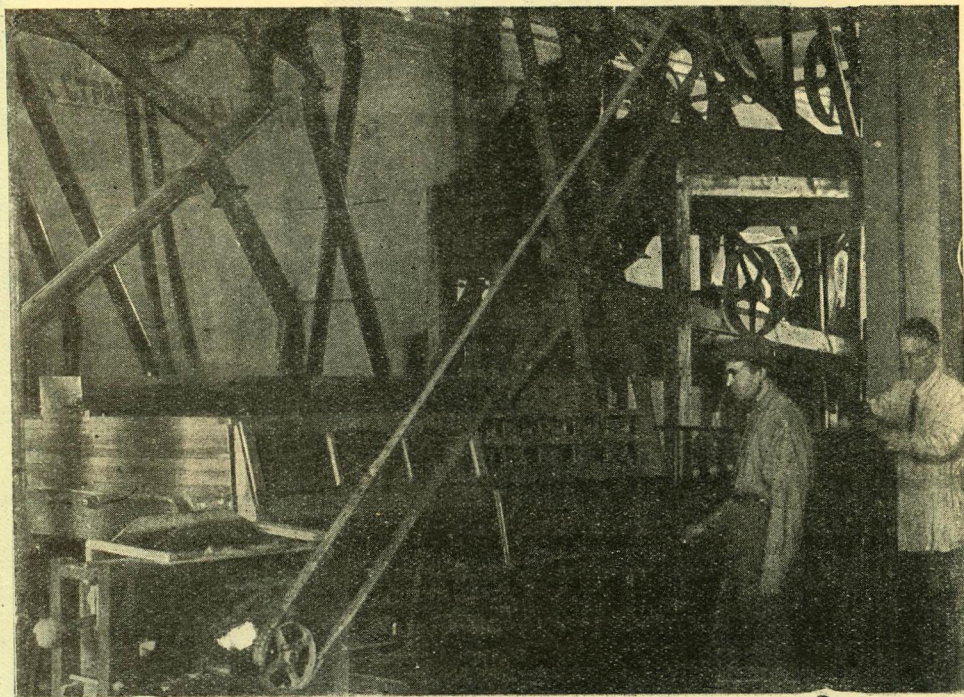
Хліб до міста на хлібозаготов-
ку.

Без селянина пшеницю, і натемиць купляв все, чого по-
треба його господарство: тканину, цвяхи, господарське при-

чав: — дешевий крам, розквіт господарчого й культурного
життя Радянського Союзу.

Тим то він радше віддає свій хліб дер-
жавним заготовчим пунктам, а приватник
стративши довіря з боку селянина та по-
збавлений клієнтури, відходить на задній
план.

З новим хлібом свіжі сили влилися в на-
родне господарство, запрацювали млини та
елеватори, поживішав транспорт, — свіжа
кров потекла по артеріях безмежної країни...

Харк. насіннєвий елеватор. Очищене зерно йде на посівний матеріал та експорт

Харківський насіннєвий еле-
ватор. Одбор зерна

частини сільсько-госпо-
дарських машин.

Приватник, щоспочатку роз-
почав свою діяльність, часом
здавав правильному ходові
господарства хлібозаготівель, зараз
ж скорочує операції.

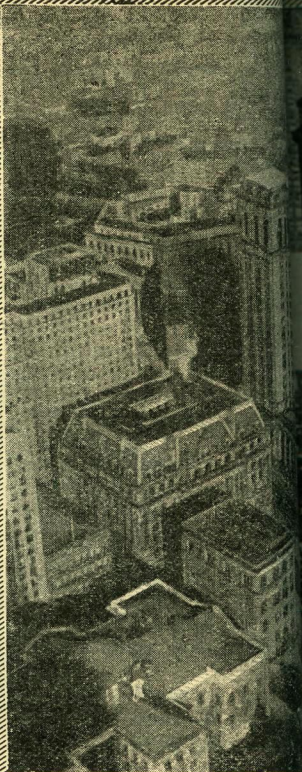
Селянин починає усвідом-
лювати, що успішне виконання
державних хлібозаготівель
потребує спілку робітників і
сприятиме розвитку
промисловості, а це визна-

Прийом зерна в Харківському насіннєвому елеваторі

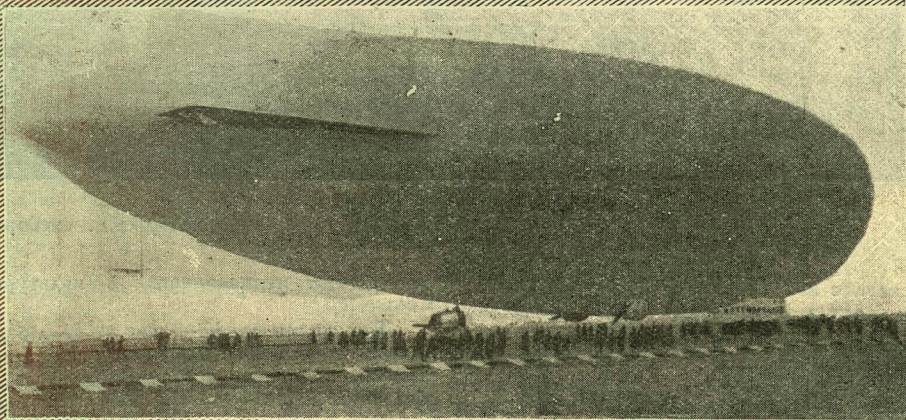
ПОВІДЬ В АНГЛІЇ

Нещодавня повідь в Англії спричинила великі збитки. Особливо потерпіли робітничі квартали Лондону. На нашому фото один з засобів сполучення підчас поводи

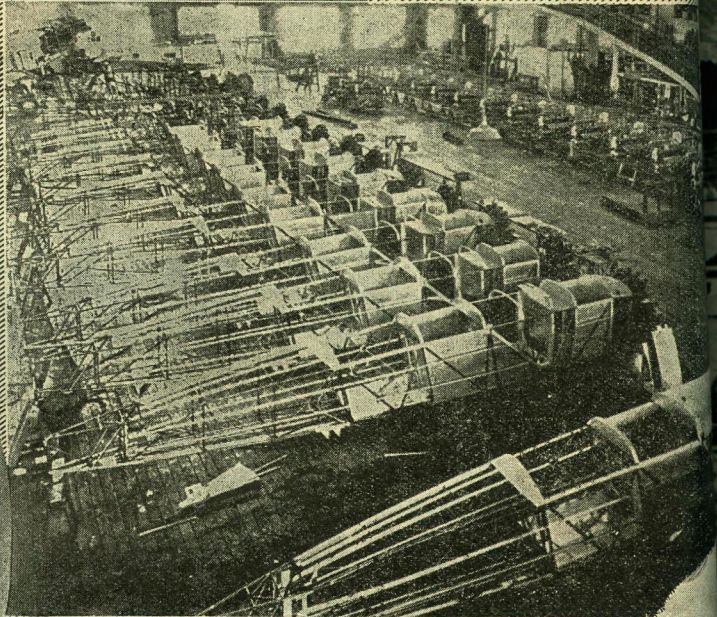

СУЧАСНИЙ

Вигляд міста з височини понад 200 метрів

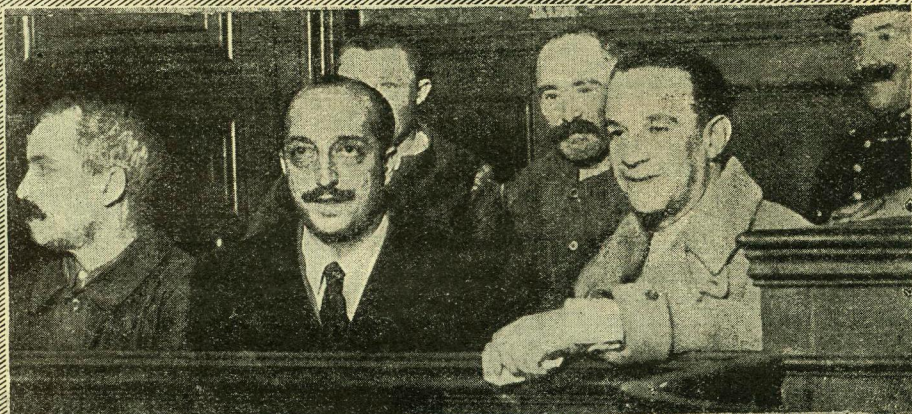
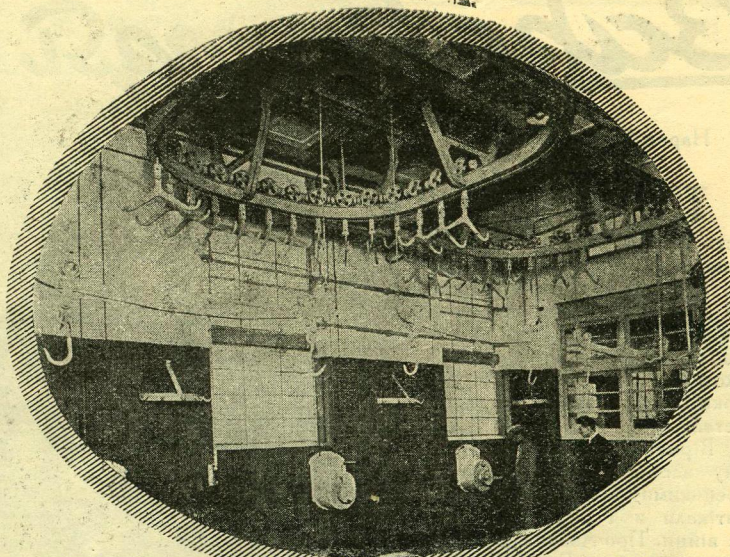
Повітряний корабель № 4, що на ньому Нобіле збирається в експедицію на північний бігун,

Нові американські аероплани для поштового сполучення. На фото — аероплани в процесі виробництва. В центрі (коло) — оригінальний павільйон у формі молочарського бідона в Каліфорнії. В цьому павільйоні продаються різні молочарські продукти. Ліворуч в овалі — новий німецький апарат для фарбування стін. За допомогою мотора фарба подається з резервуара й виходить струєю, розбризкуючися по стіні, що має бути покращена

ГОЛАНДСЬКІ СКОТОБОЙНІ

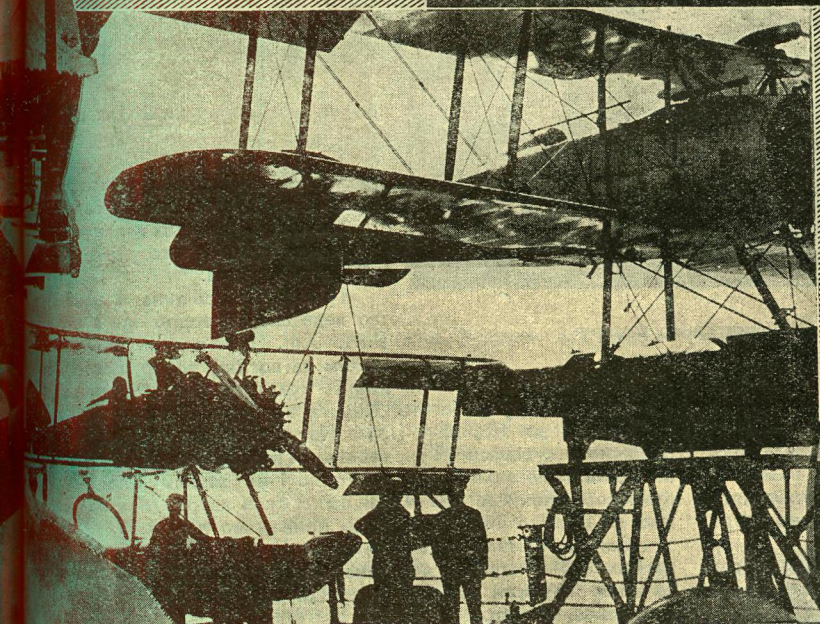
Внутрішній вигляд однієї з скотобойень Голандії, в селі Укшоріс, поблизу Амстердаму. Ввесь процес скотобойних операцій провадиться механічними засобами.

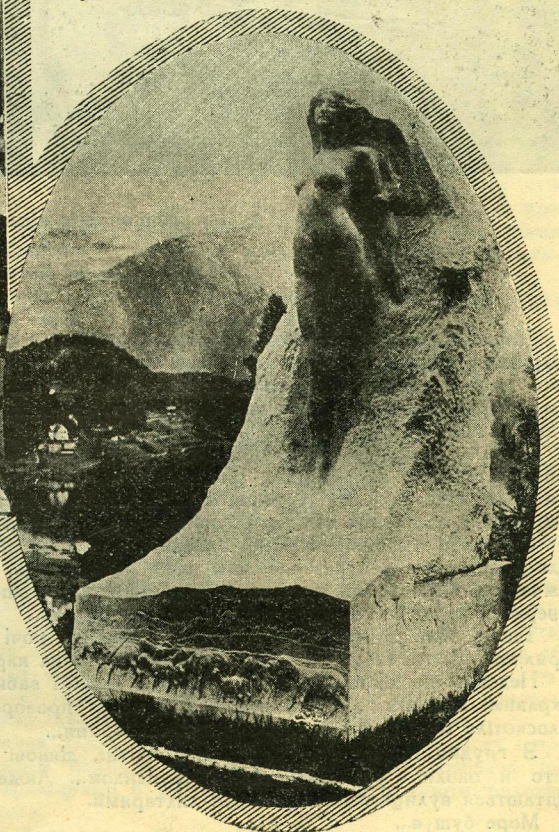
Кузен короля еспанського (в центрі) на лаві під судних в Парижі, обвинувачений в шартажі

НЮ-ЙОРК

5 Авеню й 42 вулиця—центр найбільшого руху

Для боротьби в повітрі американська авіація влаштовує на великих суднах свої бази. Деякі судна міститимуть до 3 аеропланів. Праворуч в овалі — пам'ятник відомому італійському скульпторові Джіовані Сегантіні у Сан Моритці, з приводу 70-річчя з дня народження. Внизу в овалі — маневри американських студентів Нью-Йорського університета, відділу військових наук. На них були провірені всі найновіші досягнення в галузі воєнної техніки

Закавказзя

Нарис Т. Кирилової

ТРУДНО уявити собі всю ту різноманітність племен, вірувань та наріч, що бачиш на Закавказзі.

В Грузії, крім грузин, що поділяються на карталінців, імеретин, гурійців, сванів та абхазців, живуть також вірмени, греки, горці, турки й багато інших народностей.

Вірменія майже наполовину заселена татарами та турецькими вірменами, що повтікали з Туреччини під час війни. Про Азербайджан, головним чином Бьку, і говорити не доводиться — це місто інтернаціональне в повному розумінні цього слова.

Караван верблюдів на відпочинку

Мінгрелія (Грузія). Відпочинок після традиційного базару

Збирають у горах хмиз для палива

Численні прудкі й шумливі потоки, глибокі й бистрі ріки й струмки; водоспади, що з гуркотом падають з гір, вузьенькі, наче змійки серед чагарників, стежки; росташовані то тут, то там у горах маленькі дерев'яні будиночки. Сила зелени, море сонця й море квітів — це Грузія.

Тифліс (столиця Грузії) — велике європейське місто; тут майже непомітно характерних рис, властивих кавказьким народам. Але чим далі до Кутаїса, а від Кутаїса до Бадума, тим місцевість і населення стають цікавіші й оригінальніші.

Особливо типовий — Кутаїс. Головні вулиці скидаються на вулиці великого центра, але чим далі до околиць, тим вони вужчають, стають заплутанішими; будинки здебільшого одноповерхові, дерев'яні. Шум, крики, гортанні вигукі...

Тепер, коли в нас стоять холодні, морозні ночі й дерева укрилися пухким інеем — в Грузії й Вірменії — інша картина.

Недавно ще світило сонце, пальми й латанії вабили своїм яскравим зеленим листям, море — блакитне, прозоре, ліниво полоскотило біля самих берегів, цвіли мандарини...

З грудня почалися тумани, непривітні, дощові дні. Все місто й околиці укрилися сірим серпанком... Люде, як тіні вештаються вулицями, освітленими лхтарями.

Море бушує...

Наскільки мешканця Закавказзя вражають неосяжні простори нашого степового рівнинного пейзажу, настільки ж кож-

ного мешканця степів дивує Закавказзя. Всюди гори, майже ніде рівнинного місця. І на цих горах тулять будиночки, що від них у всіх напрямках йдуть стежки.

Грузія, колись дика й войовнича, що веде свою історію ще з часів Різл. Хр., що колись поклонялася ідолам та вогню, тепер центр і місце культури всього Закавказзя.

Історія Грузії багата. Колись кордони її йшли від Каспійського аж до Чорного моря. Потроху, воюючи зі своїми сусідами — Туреччиною, Персією та Візантією, вона втратила свою величезну територію і не маючи вже сили бути собі спокійне життя, змушена була звернутись за допомогою до Росії. І 1801 р. її було приєднано до Росії.

Багато кривавих днів пам'ятає Грузія. Підпавши під царську Росію, вона змушена була русифікуватися. Доведено до краю грузини нарешті захотіли звільнитися від цього ярма, будь якою ціною...

1905 рік приніс Грузії міраж свободи. Але цей міраж був залито потоками крові.

Ще й досі не забули грузини тих днів, що настали після ілюзорної свободи, що нею з такою царською щедрістю обдарував Микола II своїх підданих. Всі міста й аули всього Закавказзя було залито кров'ю і здебільшого спалено.

Козацькі нагаї до сходу нагулялися на грузинських синах. На очах матерів і жінок вбивали й мучили їхніх чоловіків, братів, синів...

Тільки після Жовтня Грузія пішла вперед шляхом будівництва соціалізму.

Вже під'їжджаючи до Вірменії можна спостерігати оригінальні картини.

Ось їде татарин верхи на ішакові. Маленька повстугбейка ледве прикриває частину голови й пів уха. Затуляючи одно вухо, він визодить сумну, одноманітну, нудну

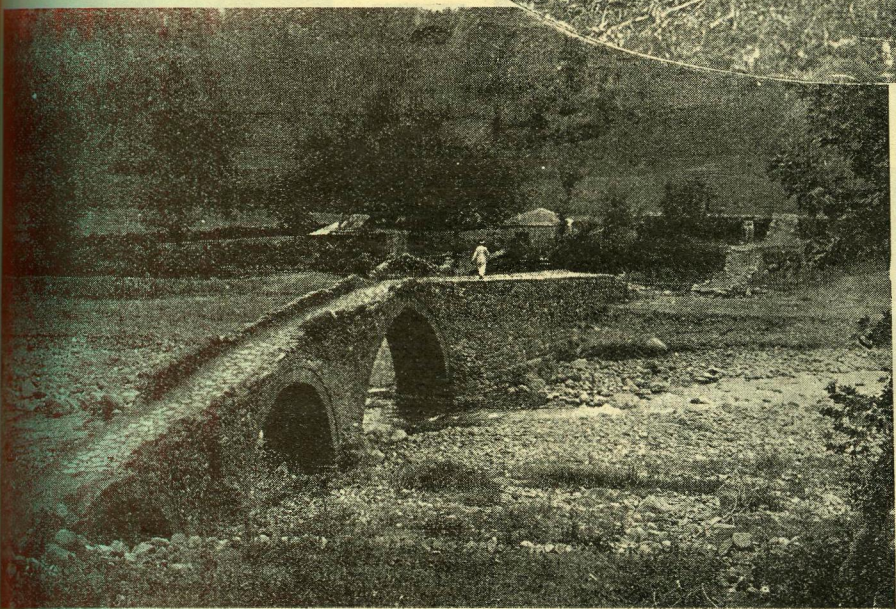
на тим часом, як ішак спокійно по собі знайомим шляхом, не боячись ні крутих спусків та під'йомів. Правда, моменти, коли він хоче показати свою впертість і ні на один крок не хоче рушити далі... довгих умовлянь, загроз і характерного чмокання він знову рушає вперед і припинена на час пісня знову продовжується з тієї ж самої точки.

Будинки в Вірменії здебільшого глиняні. Тісно один до одного туляться, наче пташині гнізда. Гори навколо, що ним вірмени й татари топчуть взимку печі, підносяться над будинками в кожному дворі.

Дахи будинків скрізь плескати, сніжні. Тут у душні літні ночі знають свій порятунок від комарів живанці будинку. Тут же іноді прий-

Аджарці на околицях Батума—„Хоч хліб із водою аби серце в тобою“

Арменія. Околиці м. Ленінакана (к. Александрополь). Місток через гірську річку

ють і поважних гостей і влаштовують бенкети під звуки танцювальної (східна музика).

Часто взимку, не маючи кізяка і лров, мешканці йдуть в ліси, що густо поросли дрібним чагарником, і збирають хмиз на паливо. В такі експедиції здебільшого ходять жінки.

Татари, що населяють Вірменію, також ведуть торгівлю, розводять худобу й виноград. Жінки татарські здебільшого дуже гарні. Великі чорні очі з довгими стрільчастими війми, чорні брови дугою і чудовий оливково-рожевий колір обличчя. Жінки ходять під чадрою, одягнені гарно.

Вірмени—народ дуже талановитий, рухливий і трудящий. Дуже поширене скотарство, виноградарство та торгівля. Поблизу Єривані (столиця Вірменії) є озеро Гокча, де водиться велика форель. Тут її ловлять околиціні мешканці.

Татари дуже фанатичні. Додержання посту, до речі дуже неважливого, бо він триває цілий місяць, протягом якого не можна ні пити, ні їсти більше одного разу на день (піст цей називається місяць Рамазан)—для них обов'язкове. Дуже суворо також додержується Шахсей-Вахсей.

Восени, в жовтні—листопаді місяці, вони одягаються в білі довгі кереї і під тоскні звуки барабанного бою йдуть вулицями міста, під безгавні вигуки „Шахсей-Вахсей, Алі Абаз“ і при цьому б'ють себе по головах кинжалами. Багато хто б'є себе ланцюгами до крові. Обряд цей до того жакливий, що свіжа ланина може подумати, що це орла божевільних, що займається самовинищуванням. Того, хто помре від таких ударів, вважають за святого. Готуються до цього обряду цілий місяць. Спочатку, до виходу на вулиці, збираються по великих дворах гуртами і там б'ють себе руками, киями й ланцюгами. Протягом місяця,

чини вона не вийде заміж до 15-16 років, то її вже вважають за перестарку. От чому вони так швидко старіють і втрачають свою свіжість і красу.

Наречений ніколи не бачить своєї молодії до того дня, доки він не стане її фактичним чоловіком.

Звичайно, за наречену молодий вносить калім (викуп), при чому калім вираховується від міри шляхетності й багатства самої нареченої.

Татари дуже привітні, ліниві і зовсім не мають східної метушливості, вороги пустомовства й нав'язливості. У справах дуже чесні, гостинні і надзвичайно м'які в поводженні з іншими.

Татарські обряди становлять до певної міри протилежність грузинським звичаям та обрядам. Напр. смерть близьких людей в Грузії, особливо по селах, зустрічають жакливими криками, що не вгавають 3 дні. Це—традиція. Коли ж похоронна процесія рушає до кладовища—найняті плакальщиці здійснюють таке виття і галас на всю околицю, що буквально оглухнути можна. Ще й досі суворо додержуються обряду принесення жертви. На випадок хвороби кого небудь з родини, завжди дається обіцянка: коли такий-то святий допоможе йому видужати, то в жертву цьому святому принесуть заколотого барана, або теля. Отже грузин більше дорожить життям, а ніж татарин.

Радянська влада проводить широкую освітню роботу і пропаганду серед народів Кавказу. Йде уперта боротьба з тими віковими традиціями й забобонами, що затримують розвиток цілих народів.

І ця робота дає свої прекрасні наслідки.

Тільки тепер ці всі народи разом зі всіма національностями Союзу будують своє справді нове життя.

ВІТЕР

М. Кап

Знову юний і веселий
Прилетів з далеких нив,
На березах і на кленах
В срібні дзвони задзвонив.

В твоїх дзвонах плескіт юні
Усміх днів і вечорів.
Наче б'єш в золотисті струни
Стелиш радість хуторів.

Чи зазнав ти відпочинку
На посаді дзвонаря?
Член якої ти профспілки?
Брат якого бунтаря?

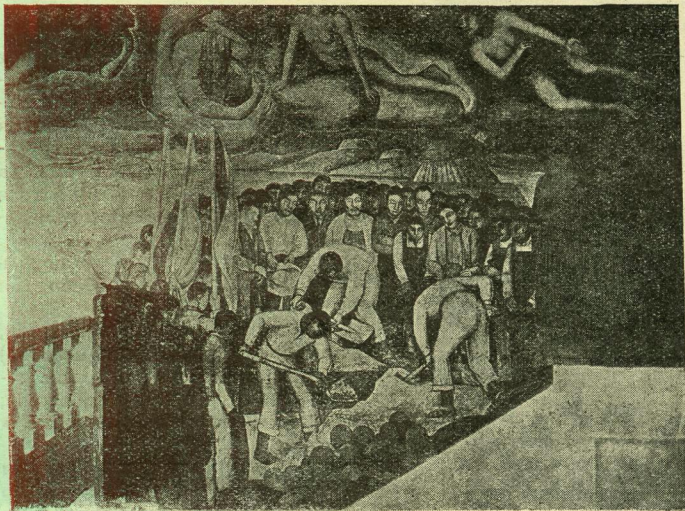
Де родився? Хто матуся?
І коли почав ходити?
Знаю я, що клен нагнувся
Коли був живий мій дід.

Вже давно мій дід в могилі,
Все живе і оджива,
Тільки ти завзятий смілий
Хилиш клени—дерева.

І тепер такий веселий
Прилетів з далеких нив,
На березах і на кленах
В срібні дзвони задзвонив.

ХУДОЖНИК ДІЕГО ДІ-РІВЕРА

ДІЕГО ДІ-РІВЕРА, що перебуває зараз в СРСР—відомий мексиканський художник нового напрямку,—народився на півночі Мексики в індійській столиці Гуанохуто.

Фрески в будинку міністерства народньої освіти. Окремі сцени з народньої революції

Предки його були майже чистокровні мексиканці, і від них Дієго очевидно й дістав у спадщину любов до поневоленого еспанськими конкістадорами народу.

З юнацьких років Дієго починає захоплюватися живописом і по скінченні народньої школи у своїм ріднім місті виїжджає до Європи, де знайомиться і вивчає живопись старих митців протягом майже 10 років.

В заслугу Дієго треба віднести те, що він, вивчаючи живопись таких митців, як Сезан, Ренуар, Пікасо й ін., не став їхнім прямим наслідувачем, а лише удосконалився у своїм своєрідним мистецтві.

Захоплення кубізмом наклало, правда, певний відбиток на твори Дієго ді-Рівера. З його погляду кубізм після ренесансу—найбільше досягнення в царині пластичного мистецтва.

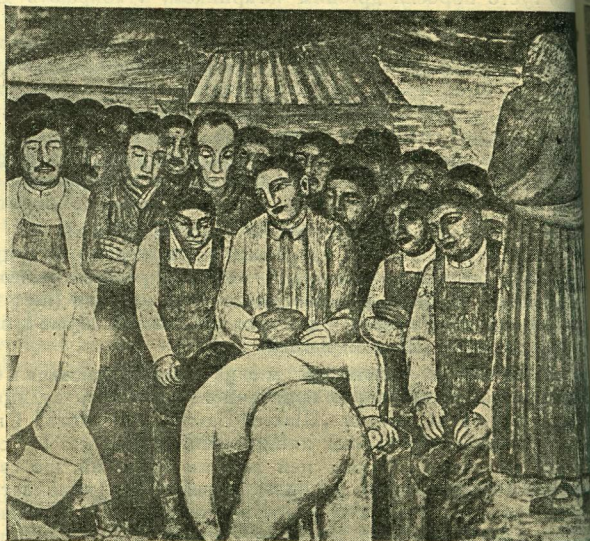
Малюючи у своїх фресках, головним чином, сцени з життя робітників, а також і духовне життя народу з його вождями й мучениками за справу волі, як Запату, Монтано, Кирило й ін. Дієго твердо керувався своїм світоглядом на відношення його до мистецтва, вважаючи, що художник є робітник, а не жрець, а тому він і повинен ще більше любити волю й мати більшу потребу творити.

Фрески Дієго—це відбиток Мексики такої, якою вона була до завоювання еспанськими колонізаторами й капіталістами,—це увічнення з великою майстерністю всього того, що найбільше заслуговує на увагу в житті мексиканського народу.

Такими фресками Дієго розмалював стіни на будинку міністерства народньої освіти, збудованого в 1920 р. Цей будинок знаходиться в стародавній і найбільшій частині міста. Мавши чисто соціальний ґрунт фрески ці викликали завжди вороже відношення з боку по фашистських настроєних груп мексиканського населення, так що художникові довелося часто захищати їх найенергійнішими засобами.

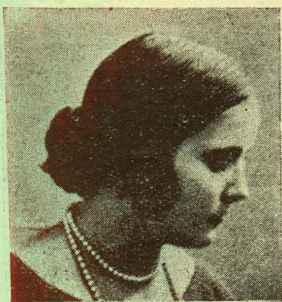

Дієго ді-Рівера

Деталь тієї ж фрески

К. О. Осмяловська

А. Ю. Гарник

Г. Ю. Мещерська

Л. М. Гакебуш

ОДЕСЬКА ДЕРЖДРАМА

Нарис Остапа Вишні

П. М. Няtko

НАВРЯД, чи ще якийсь український театр користується такими симпатіями й признанням з боку глядача, як Одеська Держдрама.

Та й не тільки признанням! Та й не тільки симпатіями його люблять в Одесі! Іменно люблять! Харошою, теплою, південною любов'ю.

В Одесі про українську Держдраму ви завжди почуєте:

— Наш театр! Наша драма!

І в цьому „наш“ — відчувається, крім любови до театру, ще й гордість пишання за той „наш“ театр.

Не доводитимемо тут про те, як „легко“ було українському Радянському театрові, та ще в Одесі,

Ю. В. Шумський

повоювати „маму“, закріпити свої позиції, викликати і признання, і симпатії, і, кінець кінцем, акбов. Що тут уже доводити?

Це ясно й без доказів.

А українська драма в Одесі всього ж тільки три роки!

Якої ж треба було вмілости й хисту в художнім керівництві, якої праці, і якого такту, щоб за такий ко-

рокий час перемогти Одесу. Все це, значить було, і всього цього було вдосталь, бо Одеса на своїм віку всього бачила й усього чула!

Не подумайте, отже, що любов та тільки за „прекрасні очі“.

Є за що й любити театр.

Ті вистави, що їх нам довелося бачити („Республіка на колесах“, „Любов Ярова“, „Захід“—Бабея, „Собор паризької богоматері“), презентують театр як найкраще і з художнього і з ідеологічного боку.

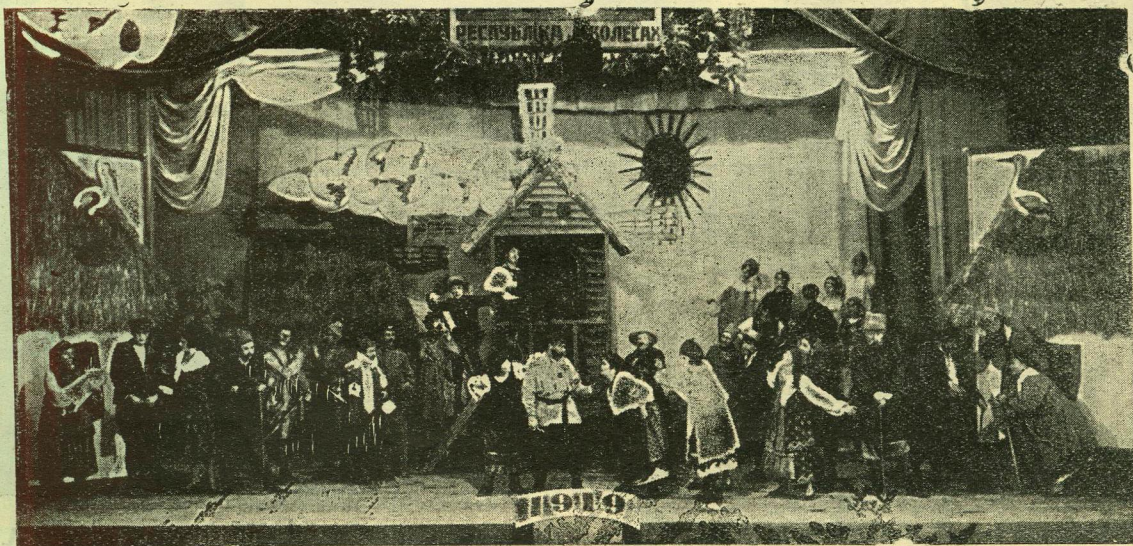
Одеська Держдрама не йде шляхом найменшого опору, кожна її вистава — певне художнє досягнення.

У неї кріпке художнє керівництво за проводом Б. С. Василька, у неї прекрасний акторський склад.

Ми вже не говоримемо про таких акторів як Л. М. Гакебуш, Г. Ю. Мещерська, І. Є. Замичковський.

Зав. худ. частиною
В. С. Василько

Й. Ф. Маяк

Засл. арт.
І. Є. Замичковський

„Республіка на колесах“ — п'єса Я. Мамонтова, постановка В. Василька, оформлення М. Матковича

№ 6
М
Л
М
Засл. арт.
І. Є. Замичковський
О. Ост
шевський
Й. Мам
Ці імен
відомі.
Ні, в
б подив
лись, в
виросли
росквіт
в Оде
молоді
В і
подив
лись в
Няtko, в
Осмялов
ську, Л
совської
Липків

М. І. Ковалівська

М. С. Маткович

О. В. Липківський

Л. О. Хуторна

В. В. Лісовський

К. М. Висоцька

О. В. Осташевський

Л. В. Мацієвська

І. І. Ковалівський

К. В. Блакитний

О. К. Кропивницька

кого на багатьох інших. „Душа“ радується, дивлячись на них і слухаючи їх. Це вже першорядні актори.

Одеса дала українському театрові ще й таких артистів, як Мацієвська й Шумський.

Мацієвська блискуча артистка на характерне амплуа.

Особливий усміх має Ю. Шумський. Це „нутряний“ актор у кращім розумінні цього слова з колосальною, коли можна так висловитись, творчою амплітудою. Розмах у його величезний. Блискучий Швандя в „Любові Яровій“, „розухабистий“ Дудка в „Республіці на колесах“, він у „Заході“ Бабея і „Соборі паризької богоматері“ підноситься до моментів глибокого драматизму. У Шумського велика „іскра божа“ (чи чортів).

Жалко буде, як успіх йому закрутить голову. До тої „іскри“ треба праці, праці й праці. Цим ми зовсім не хочемо сказати, що Шумський не працює, нам хочеться, щоб він і на далі не припинив тої праці, бо можливості в нього безмежні.

Харощі в Одесі актори.

Міцний в Одесі ансамбль!

За цей сезон Одеська Держдрама показала чотири прем'єри

відновила старих п'єс — шість.

Готують „Яблуневий полон“ Дніпровського й „Енеїду“ Василька й Микитенка.

Режисерами-постановщиками працюють там В. Вільнер і К. Бережний.

Хореографічна частина в руках К. Висоцької й Земгано.

Художник — М. Маткович.

Величезну роботу проводять українські актори й поза межами театру. Немає того дня, щоб хтось із них не виступав на концертах, на вечірках, по клубах і т. і. „Великомученики“ з цього боку: І. Є. Замичковський, П. М. Нятко, Ю. В. Шумський. Не спить що до цього й їхня студійна молодь.

Постачає Одеська Держдрама й акторів для кіно. І. Є. Замичковський, Лісовський уже відомі, як кіно-актори...

Да... Трохи не забув. При театрі є ще й студія, де проводиться виховно-тренувальна робота над актором. 50% трупи працює в студії.

Силу праці вкладає в студію Л. М. Гакеб, ш.

Хароша Одеська Держдрама. Ну, й що ж?

Ну, ми й говоримо: „Вра!“

І. Ф. Земгано

Ю. Ю. Губарьов

Б. Г. Міхалевич

Неймовірна маневрівка

Гумореска В. Ярини

ЖИВ товариш Харковець у Харкові. Служив товариш Харковець у радянській установі, і одержував тов. Харковець радянські гроші і стояв Харковець на радянській платформі. Раннім-рано вставши, летів Харковець до залізничної станції, там йому давили боки, одрантували ноги, а після того їхав на службу до Харкова. У Харкові годинами стояв у черзі до автобуса, а потім до трамвая, приїздив до установи, реєстрував чергове записання й виконував свої „обов'язки до трьох з половиною“, виключаючи півгодинну перерву на сніданок. Після того Харковець проробляв те ж що зранку, тільки в кінця: стояв у черзі до трамвая, потім до автобуса, після їхав потягом.

Тов. Харковець завжди вчасно платив членські внески до профспілки і передплачував усі позики. Мав значки: Модру, Тсо-Авіахему та інших з десятків. До стінгазети скромно писав музичні вірші, а з газет читав „Вечернее радио“ і „Рабочий Потребитель“. І ходив до оперети по суботам. І покірливо сидів у трамвайному вагоні, коли виключався ток і лаяв комунгосп, як фейлетоніст з „Комуніста“. І не боявся (темно ж бо було). І не одержував кредитування з ХЦРК, коли його не давали. І не купував мануфактуру, коли її не було по крамницях ХЦРК. І не знав укромви по першій категорії...

І трапилося, що Харківця перевели на роботу до іншого міста, на південь. І приїхав Харковець до того міста. І вийшов і пішов до трамвайної зупинки. На зупинці стояла одна лише людина. Харковець підійшов до людини і сказав: Я за вами!

Людина нічого не сказала, засунула руки в кишені і перебігла на другий бік тротуару. Харковець стояв і дивувався, а трамвай бігли один за одним і не було жодної черги. І Харковець боявся сідати без черги. Так стояв поки до зупинки не підійшли двоє.

— Ви за мною... Ви за мною! — заметушився Харковець, зрадівши, що нарешті є черга...

... І почалися для Харківця дивні пригоди. Він не проминув своєї зупинки, бо в вагоні було вільно, кондуктор був увічливий, а на передньому ганкові не заважали міліціонери. В установі, куди він прийшов, працював ліфт. До завідуючого допустили „без доклату“... В ідальні Церобкоопу нагодували смачним обідом... За весь вечір ні разу не

виключили току... Біля кіно не було черги і не продавала каса, а не спекулятори. Коли повернувшись додому повз пивної, на улиці не було п'яних і міліціонери на своєму місці, а не в пивній. Знесилений Харковець спати.

На другий день т-ша Харківця „віддали наказом“ установі, не спитавши посвідки про знання укромви було над його сили. І тов. Харковець сказав собі:

— Годі. Так далі не можна.

Швидко взяв на міській станції квиток до Харкова, зібрав свої манатки (забув навіть про „підйомні“) їхав на вокзал. Візник їхав швидко, рівно колесами ресори і не було вибоїв на брукові. І від того незвичайно і хотілося скорше до Харкова.

Коли Харковець вийшов на майдан перед Харківським вокзалом і став у чергу до автобуса, там самим носом його кондуктор простяг руку і сказав:

— Нет местов!

Харківцю схотілося простягти руки, обняти й поцілувати гаряче кондуктора:

„Любий, дорзгий. Яке золоте слово сказав—нет местов!“

„Нет местов!!!“
І Харковець заплакав щасливими сльозами.

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА
на 1928-й рік на літературно-критичний і мистецький місячник

"ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ"

(ВИДАННЯ РІК ЧЕТВЕРТИЙ)

ЩО ВИХОДИТЬ КНИЖКАМИ 8 АРКУШІВ

"ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ"

подає кращі твори з української та
:: :: чужоземної літератури :: ::

"ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ"

містить критичні огляди поточної укра-
:: :: їнської й чужоземної літератури :: ::

"ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ"

освітлює питання образотворчого, теа-
трального і кінематографічн. мистецтва

"ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ"

відгукується на головніші з політично-
економічних і науково-технічних питань

Протягом 1928 року річні передплатники "ЖИТТЯ й РЕВОЛЮЦІЯ" одержать
БЕЗПЛАТНО: 1) "Альбом сучасних українських письменників Радянської України"
(36 портретів); 2) "Альманах сучасної західньої літератури" (10 арк.)

ПЕРЕДПЛАТА на ЖУРНАЛ:

На	1 міс.	—	крб.	85 коп.
"	3	"	2	" 50 "
"	6	"	4	" 25 "
"	12	"	8	" — "

Окреме число 1 крб.

Передплата

за кордон на рік 5 дол.

Річні передплатники можуть вносити
передплату в кілька строків, а саме:
при передплаті 4 крб., до 15 квітня
2 крб., до 15 липня 2 крб.

Адреса редакції: Київ, вул. К. Маркса, 2

Передплата приймається по всіх філіях Державного Видавництва України, зокрема
в Київській філії Д. В. У.— вул. Карла Маркса, 2

ВСЕУКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горьківський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-
:: :: ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ :: ::

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи
та сільського господарства

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ
політичного життя та революційного руху
в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ
найкращих сучасних письменників та літератур-
ного молодняку, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ
з будівництва та побуту України, СРСР
донна політ-хроніка в ілюстраціях

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік	5 крб. — коп.
На півроку	2 крб. 75 коп.
На 3 місяці	1 крб. 50 коп.
Ціна окремого числа.	— крб. 30 коп.

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське гос-
подарство. По кооперативній Україні. Книжкова
поліція. Новинки науки й техніки. Розвага на до-
звіллі. Постійна інформація про нові видання
Книгоспілки

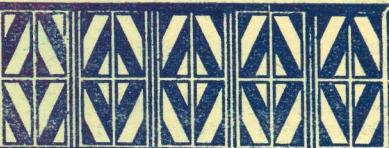
ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі
:: :: читання й кооперативної самоосвіти :: ::

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ИНШИХ
КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ
ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

ВСЕСВІТ

Переборовши всі труднощі утворення першого на Україні універсального тижневика і здобувши за минулий рік широке коло

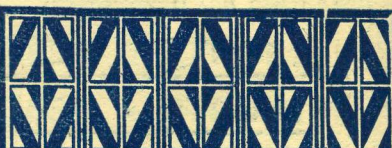
прихильників—читатів, Редакція „ВСЕСВІТА“ цього року ставить собі за завдання всяким чином поліпшувати журнал, для чого й потрібно мати тісний зв'язок з основним колом читачів журналу—з річними передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде широко розвинуто практику конкурсів і розподілено серед річних передплатників премії.

Річні передплатники журналу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік, що надішлють передплату власними поштовими переказами (але не через комісійну агентуру пошти) або безпосередньо здадуть її до Харківської чи окружної контори Видавництва „Вісти ВУЦВК“—і все це до 1 березня 1928 року—візьмуть участь у розподілі преміальних предметів на суму з розрахунку 400 крб. на 1 тис. річних передплатників.

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК
НА

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміальних предметів для річних передплатників опубліковано буде в березні, після вияснення загальної суми і вибору предметів. Пропонуючи для того зі свого боку

модерний радіоапарат з гучномовцем, навушниками й лампами, фотоапарат з належним приладдям, велосипед і столярний та слісарний струмент,

Контора прохає річних передплатників подати до 1-го березня 1928 р. свої зауваження відносно цих і інших бажаних преміальних предметів.

Росподіл для річних передплатників відбудеться жеребком 1 квітня 1928 р.

Піврічні передплатники, на тих самих умовах внесення передплати, візьмуть участь у другому розподілі, в другій половині року, коли поновлять передплату на друге півріччя.

Тим, що великого запасу „ВСЕСВІТА“ на 1928 р. друковано не буде, Контора просить річних і піврічних передплатників не гаятися з надсилкою передплати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп. Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Лібкнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіосковій залізничій.